

Футбол на лісовій галявині

Михайло Слабошпицький

Вранці, коли вони приганяють сюди корів, на деревах, на траві і на стерні блищить проти сонця густа роса.

Корови попаски розбредаються під лісом. Шукають найсмачнішої паші. Хлопці знічев'я слухають галасливе птаство, підганяють поглядами сонце, щоб швидше випливало з-за лісу на небо. Тоді спаде роса і розпочнеться матч.

— А наша "Чайка" зможе грати з командами якихось інших міст або сіл? — запитує кирпатий, білочубий і весь у рясному ластовинні Дениско.

Це дуже цікавить їх усіх. І вони всі очікувально дивляться на Мишка Трохліба — ніхто й не дихне.

Мишка всі вони вибрали тренером і капітаном команди. І не тільки тому, що він найкраще грає. У Мишка — великий авторитет. Бо брат-студент подарував йому справжнього футбольного м'яча і білу майку, на якій великими буквами написано: "Динамо". Мишко в ній навіть спить, якщо мати не встежить за ним і не змусить скинути майку хоча б на ніч. Через ту майку йому заздять усі з їхньої вулиці. І, мабуть, саме через неї вибрали його капітаном команди, яку назвали "Чайка", а заодно й тренером, щоб усе було як у справжньому футболі.

— Зможе "Чайка" грати, — авторитетно каже Мишко, розгладжуючи на плечах і грудях трохи завелику майку. — Тільки треба нам регулярно тренуватися, щоб мати високу техніку. Тоді "Чайці" не страшний ніякий суперник. Головне — підняти техніку...

— Чомусь їх довго немає, — стурбовано мовить Дениско, оглядаючи дорогу, що ліниво вигинається у видолинку між полями.

— Дуже довго сплять, — не сумнівається в своїх словах Мишко.

— А може, бояться? — пропонує своє пояснення хтось із хлопців.

— Може, бояться, — погоджується Мишко.

Але з села на дорогу вже вигулькнули гурт корів і темні рухливі цятки пастухів позаду. Це — їхні суперники з сусідньої вулиці. Вони назвали свою команду "Перемога".

— Отже, матч відбудеться за будь-якої погоди, — наслідуючи голос радіокоментатора, каже Мишко й окидає суворим поглядом усе своє футбольне воїнство. Сумирненький, сором'язний, мов дівчинка, Мар'ян Сторчак, що на літо приїхав до бабусі з міста. Циганкуватий забіяка Грицько Шостак. Повний і круглий, наче футбольний м'яч, Толя Шевка. І Дениско Скрипник, якого не переговорить ніхто на світі, за що його й прозвали Репродуктором.

Суперники вже пригнали корів до лісу й оцінююче приглядаються до "Чайки".

— Розпочнемо? — запитує, по-дорослому цвіркнувши крізь зуби, Мишко їхнього капітана.

— Розпочнемо. Але ви програєте нам, бо — слабаки! — самовпевнено відповідає той і підморгує своїм.

— Ой! Обізвалися не слабаки! — відразу встряє в розмову Дениско.— Та скільки вас таких під голкою в холодочку лежить?! А скільки на сто грамів іде?

— Не витрачай сил на балачки,— зупиняє його Мишко.— Нам сьогодні буде нелегко, бо їх, бач, аж шестеро.

Встромленими в землю палицями позначають ворота.

— Перший тайм граємо до обіду, другий після обіду,— нагадує умови зустрічі Мишко капітанові "Перемоги".

— У нас є суддя,— показує той на хлопчину в картузику, з-під якого відчайдушно вистромилися великі, наче варяниці, червоні вуха.

— Він же капловухий і закозяний! Хіба такі судді бувають?! — обурюється Дениско.— І звідки він знає правила?!

— Руками м'яча не брать! Підніжку не підставлять — от і всі правила,— ображено каже майбутній суддя.

А потім, заклавши пальці в рота, пронизливо свистить. І десь далеко в лісі застрибало між дерев відлуння того свисту.

— Хай судить, але не підсуджує,— погоджується Мишко.— Бо виженемо з поля.

Команди вишикувалися посередині галявини, зусібіч оточеної соснами й дубами. Мишко глянув на своїх і махнув рукою.

— Спортивний привіт "Перемозі"! — дружно вигукнули вони.

— "Чайці" капець! — відгукнулися суперники.

Мишко осудливо похитав головою:

— Справжні футболісти поважають суперників. А ви...

Але ті лиш задоволено гигають зі своєї витівки. І суддя разом з ними.

Ображений Мишко до болю закусив губу і сказав собі: "Треба їх провчити, щоб знали, як з нас збиткуватися!"

Гра розпочалася. М'яч губиться у високій траві. Хлопці штовхають один одного, пітніють, хекають, падають. Капітан "Перемоги" перечепив Мишка. Суддя мовчить, удаючи, що він нічого не помітив.

— Одинадцятиметровий! — кричить Дениско.

Але й тут суддя мовчить.

— Суддю на мило, а кістки на свистки! — не вгаває Дениско, але й це не допомагає. Тоді він ловить м'яч руками і тікає з поля. Не випускаючи м'яча з рук, спритно, мов кіт, видряпується на вершечок височенної сосни.

— Віддай м'яч! — гукають йому знизу.

— Не віддам! Суддя судить не за правилами! Суддя підкуплений.

— Віддай м'яч! — знов гукають йому.

— Не віддам! Суддю з поля!

— Віддай м'яч, бо не будемо з вами грати!

— І не треба! Обійдемося без вас.

— Денисе, злазь. Не треба нам їхнього одинадцятиметрового. Віддамо їм на їхню бідність,— каже Мишко.

— Ага, знайшлися біднячки-хитрячки! Все їм хочеться на дурничку...

— Віддай м'яч. Ми й без одинадцятиметрового виграємо,— вже сердиться на нього Мишко.— Це мій капітанський наказ!

— Ну, як наказ...— протяжно починає Дениско і, не знайшовшись, що сказати далі, злазить з дерева.

Підійшов до судді й суворо глянув на нього:

— Побити тебе, чи що?

— Денисе, це неспортивна поведінка,— суворо каже Мишко.

— А в нього — спортивна?

— Ти на нього не рівняйся. Він ніколи не буде спортсменом, бо дуже хитрує.

Матч триває. "Перемога" забиває гол. Толя Шевка у воротах скрушно розводить руками.

— Роззява! — з відчаєм каже йому Дениско.— Тобі не м'яча, а раки ловити. В тебе начебто не руки, а протези!

— Без паніки,— втихомирює їх Мишко.— Пасуйте мені. І не водіться довго, треба грати всією командою.

Він таки справжній капітан, бо вміє тримати себе в спокої, а також заспокоїти своїх друзів.

Гра триває далі. То в ті, то в ті ворота заштовхується м'яч. Хлопці вже ледве на ногах тримаються. Сонце висить високо в небі, тіні від дерев зовсім короткі.

Коли м'яч вилітає десь далеко в ліс, Мишко раптом згадує:

— Треба подивитися, де наші корови.

Роззираючись на всі боки, суперники виходять з лісу.

Корів чомусь ніде немає.

— Куди ж вони поділися? — запитує хтось розгублено.— Може, в ліс позаходили?

Шукають по лісу і не знаходять. Спонтанічно зиркають один на одного, і ніхто не може розгадати загадку зникнення корів.

— А якщо вони забрели в шкоду і їх зайняв об'їждчик? — припускає Дениско, а хлопці відразу ж уявляють, що тоді чекає їх удома,— ох і перепаде ж на горіхи від батьків!

Наче зграйка сполоханих птахів, летять од лісу до села. Всі забули про синці і втому.

Мишко заходить у свій двір — і раптом з повітки до нього долинають знайомі звуки. Так завжди подають голос цівки молока у дійницю.

Недовіжливо заглядає в повітку.

— Де це тебе носить? — сердито запитує мати.— Ну ж і пастух! На тебе теж треба пастуха.

Мишко розгублено мовчить. Потерпає від думки, що мати може забрати м'яча і майку.

— Знову зафутболились, що й про корів забули?! Ох, не доведе він до добра, той ваш футбол! От візьму сокиру й порубаю твого футболу — зостанешся без своєї забавки!

Він у відповідь шморгає носом і понурює голову.

— Чого мовчиш, блекоти об'ївся, чи що?

А що, справді, він може казати? Хіба ж думалося, що корова без нього поволочиться додому?

— Дивись мені, щоб це було в останній раз,— одійшла вже трохи мати.

Несе повну дійницю в хату, аж тут стає у хвіртці тітка Марина, Денискова мати.

— Це, Катерино, ваш призводитель усіх з пуття збиває своїми футболами? Світу білого за ним не бачать!

Мишкова мати ставить на стілець дійницю під верандою й витирає квітчастим фартухом руки.

— Та воно ж таке, Марино, що їм і погратися треба. Хай би й була така забавка, аби ж тільки голову не втрачали!

— Хіба ж я що кажу? Я теж не проти того... Тільки ж і про бідних корів забули, а в моєї теля голодне — добре, що корова сама прийшла додому.

— Щоб це було, Михайле, останній раз! — каже мати і суворо дивиться на нього.

І Мишко вдячно глянув на неї:

— Спасибі, мамо, що пробачила. Я справді більше не буду.

...А вночі Мишкові приснилося, що до них у село приїхала знаменита бразильська команда, щоб зустрітися з "Чайкою". І ось Мишко виводить на лісову галявину своїх гравців. На футбол прийшло дуже багато людей. Деякі навіть на дерева позалазили, щоб краще бачити гру. Хитрими фінтами він обходить усіх бразильців і забиває гол. Всі захоплено щось вигукують.

— Вставай, сину! Вставай уже! Час корову гнати,— чує раптом він голос матері.

— Що, вже ранок? — протирає очі.

— Ранок, я вже й подоїла корову.

Мишко вмивається, снідає. А потім одягає майку з написом "Динамо" і чує з вулиці голосний Денисів свист...